

Forskningsprojekt: Eksperimenterende Legekunst-miljøer, VIA UC

Type af forskning og deltagere

VIA's forskerteam vil undersøge, på hvilke måder eksperimenter med kunst og kultur i daginstitutioner kan iscenesættes og faciliteres, så børnene inspireres til at være undersøgende, opfindsomme og skabende.

P.t. deltager Henriette Blomberg, ph.d. og lektor ved pædagoguddannelsen i Århus, Michael Blume, lektor ved pædagoguddannelsen i Ikast, og Astrid Kidde Larsen, ph.d.-studerende og lektor ved pædagoguddannelsen i Viborg.

Forskningstilgangen er kvalitativ, primært inspireret af aktionsforskning og etnografiske metoder. Vi anvender flere metodiske tilgange med forskellige grader af forsker-intervention i undersøgelsesfeltet, afhængigt af formålet med empirien. Ligeledes vil deltagersammensætning og deltagelsesstatus i projektets empiri-produktion variere, afhængigt af graden af samskabelse.

Forskningens fokus, idé og forskningsspørgsmål

Forskning viser, at der i en dagtilbudskontekst eksisterer et muligt spændingsfelt mellem den institutionaliserede barndom, som aktuelt kan ses som stærkt rammesat og så børns selvstændige møde med verden og udforskning af sig selv i sine omgivelser. Ydermere er der med indførelsen af 'Den styrkede pædagogiske læreplan' potentiale for i fremtiden at vægte dannelse og leg og et mere åbent dagtilbud, hvor personale og daginstitutionens ledelse i højere grad end pt. har mulighed for lokalt at bestemme, hvilke pædagogiske tilgange, der giver mening i deres specifikke institution. Der eksisterer dog også med 'Den styrkede pædagogiske læreplan' et potentiale for yderligere styrkelse af den hidtidige centraliserende tendens bl.a. pga. nationalt fastsatte læringsmål. Da forskningsprojektet har dagtilbud og et pædagogisk miljø som kontekst, vil der være særligt fokus på den pædagogiske rammesætning og tilrettelæggelse af børnemiljøet, når formålet med dette er børns dannelse gennem eksperimenter med kunst og kultur. Dette afstedkommer en tvedeling af forskningsspørgsmålet, hvor første del undersøger *på hvilke måder eksperimenterende legekunst-miljøer kan inspirere børn til at være undersøgende, opfindsomme og skabende*. Dette med afsæt i at eksperimenterende miljøer appellerer til børns opfindsomhed og lyst til at skabe, og at de i denne proces befinder sig i et spændingsfelt mellem imitation og inspiration, mellem tilpasning og egen idé-udvikling. Den anden del af forskningsspørgsmålet omhandler, *hvordan pædagoger i samskabelse med kunstnere og medarbejdere fra kulturinstitutioner kan iscenesætte og facilitere sådanne eksperimenterende lege-kunstmiljøer for børn i daginstitutioner*. I denne del vil der være fokus på samarbejdet mellem de professionelle, når det defineres som samskabelse, og hvilke muligheder og betingelser dette sætter for de eksperimentelle processer. Dvs. på hvilke måder kunstnere, pædagoger og kultur-institutionsmedarbejdere, med hver deres specifikke faglighed og repertoire, i samskabelse kan etablere og facilitere eksperimenterende legekunst-miljøer.

Projektets bidrag

Det er i den ovenfor skitserede daginstitutionskontekst, nærværende projekts ambition at bidrage til øget viden om dannelsesprocesserne i børns leg og eksperimenter med kunst og kultur. Ikke blot som en konstatering af, hvad der lader sig gøre i de muligheder og vilkår som daginstitution som kontekst pt sætter. Men med aktionsforskning som metode, i fællesskab med pædagoger, kunstnere o.a. at undersøge, udvide fantasien om og afprøve, hvad der lader sig gøre i fremtiden. Det er ad denne vej, projektets ambition at bidrage med ny viden om, hvordan pædagoger, kunstnerne, medarbejdere i kulturinstitutioner og andre relevante parter kan samskabe på tværs af professioner, interesser og kompetencer, med et fælles mål om at designe, gennemføre og evaluere legekunstmiljøer i dagtilbud.

Projektets teoretiske grundlag

Teoretisk tager vi afsæt i indsigter om eksperimentel praksis i naturvidenskab (Rheinberger, 2006), kunst (Schiesser & Brunner, 2012) og kreativitetsforskning, som betragter eksperimenter som et centralt element for kreativitetsfremmende læringsmiljøer (Tanggaard & Brinkmann, 2009) I vores tilgang til leg er vi inspireret af Karoffs (2013) tre kategorier: Legestemninger, lege medier og legepraksis. Vi antager, at rum og materialitet kan tilskrives betydning for barnets eksperimenterende møde med kunst og kultur. Derfor kan affordance-begrebet (Gibson 1977) bidrage til at kvalificere vores analyser af eksperimentelle processer.

Som teoretisk afsæt for samskabelsesbegrebet, inddrager vi en gren indenfor forskning i offentlig styring som i det seneste årti har været centreret om borgerinvolvering i produktionen af offentlige ydelser (Brandsen et al. 2018).

Projektets metodiske tilgang

Forskningsmetodisk vil vi anvende metoder med inspiration i aktionsforskning (Madsen 2010; Nielsen & Nielsen 2006) og korttids-etnografisk feltarbejde (Pink & Morgan 2013). Til vores analyser vil vi bruge videooptagelser, hvilket giver mulighed for at bevare et audio visuelt indtryk af den komplekse praksis, som udspiller sig mellem børn, kunstner, pædagoger og kontekst (Knoblauch & Schnettler 2012).

Projektet formidlings-og publikationsplan (leverancer/produkter)

- Forskningsbaseret formidling, herunder undervisningsantologien (2020 og evt. 2022)

Forskningspublikationer, forslag:

- Tidsskriftet *Forskning i Pædagogers Profession og Uddannelse*. Danmark: VIA University College
- *Early years. An International Research Journal*. Taylor & Francis
- *Nordisk Barnehageforskning* – Nordic Early Childhood Education research, Oslomet

Tillæg: Praktiske oplysninger

- Budget og medfinansiering fra institutionen (overslag)
 - 3 deltagere i 4 år i 20% af deres arbejdstid:
 - Nordea-fonden (50% heraf): ca. 600-800.000 kr.
 - Medfinansiering (50% heraf): ca. 600-800.000 kr.

Referencer

- Blume, M. et al. (2017). *Eksperimenter med æstetik og digitale medier i pædagoguddannelsen*. I. Hansen, N.F. (red.). *Æstetikken tilbage i pædagogikken*. Frederikshavn: Dafolo.
- Gibson, J.J. (1977). *The Theory of Affordances* (pp. 67–82). In R. Shaw & J. Bransford (eds.). *Perceiving, Acting, and Knowing: Toward an Ecological Psychology*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Karoff, Helle Skovbjerg (2013). *Om leg: legens medier, praktikker og stemninger*. Akademiske Forlag
- Knoblauch, H. & Schnettler, B. (2012). *Videography: analysing video data as a 'focused' ethnographic and hermeneutical exercise*. I. *Qualitative Research* 12(3) p. 334– 356
- Madsen, Benedicte et al. (2010): *Aktionslæringens DNA. En håndbog om aktionslæringens teori og metode*. Aarhus: VIA SYSTIME.
- Nielsen, B. S. & Nielsen, K. Aa. (2006). *Methodologies in Action Research. Action Research and Critical Theory*. Research In: Nielsen, K. Aa. & Svensson, L. (red.). *Action and Interactive Research. Beyond practice and theory*. Maastricht: Shaker Publishing
- Rheinberger, Hans-Jörg (2006). *Experimentalsysteme und epistemische Dinge*. Suhrkamp.
- Schiesser, Giaco & Brunner, Christoph (red.) (2012). *Practices of Experimentation. Research and Teaching in the Arts Today*. Departement Kunst und Medien Z, Scheidegger & Spiess.
- Brandsen, T. & Steen, T. & Verschuere, B. (2018). *Co-production and co-creation. Engaging citizens in public services*. New York: Routledge